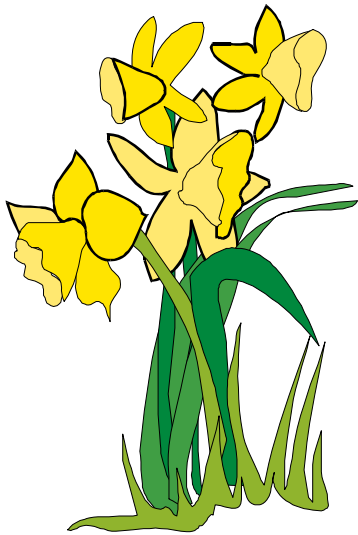


# Pesach



201x -  
577x

# Haggadah

Ur tidskriften Shabbat Shalom

(något bearbetad av S.Blad)

## Värden:

Abrahams, Isaks och Jakobs Elohim, vi kommer inför dig i kväll. Du är källan till allt vad vi är och har. Vi har vigd denna kväll för att minnas dina mäktiga gärningar... .

Den här kvällen är en mycket unik kväll och vi ska vara med om en alldeles speciell fest. Vi ska fira pesach ( ), vilket är det hebreiska ordet för pesach. Det du nu håller i din hand kallas för haggadah och det betyder berättelse. Det vi kommer att äta, göra och säga är en berättelse om Elohim's frälsning och om hur han alltid står vid sitt ord.

## Alla:

I gemenskap med nära och kära har vi nu samlats för att fira denna sedermåltid – denna heliga fest så fylld av symboler. Tillsammans med hela Israel knyts vi nu samman med det som varit, är och ska komma.

## Värden:

Pesachberättelsen är en berättelse som har berättats i tusentals år. Den talar om mirakulös förändring: från slaveri till frihet, från desperation till hopp och från mörker till ljus. Dess storhet är Elohim's storhet. Dess tidlöshet kommer från den eviga sanningen om Elohim's ständiga engagemang för sitt folk.

(Värden går till ytterdörren och sänder ut en inbjudan i mörkret till alla fattiga och ensamma utan familj att komma och vara med och fira denna fest. Ingen ska sitta ensam utan familjegemenskap den här kvällen! Går sedan tillbaka till bordet.)

När vi nu före solnedgången tänder festljusen, ber vi om att Elohim's Ande ska lysa upp denna pesachmåltid, så att den kommer att betyda något alldeles speciellt för var och en av oss.

## **Hadlakat ner shel yom tov -**

(Festljusen tänds)

## Värdinnan (tänder två ljus):

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam asher kideshanu bemitsvotav vetsivanu lehadlik ner shel yom tov.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung, som helgat oss med dina bud och bjudit oss att tända festens ljus.

Värden:

Vi kommer att dricka av vinrankans frukt fyra gånger under denna sedermåltid. Två gånger före själva måltiden och två gånger efter. De fyra bägarna vin representerar de fyra uttryck för Elohims frälsning som återfinns i 2 Mos 6:6, 7.

\*Den första bägaren kallas: Helgelsens eller Avskiljandets bägare.

Alla:

*\*"Jag är DEN EVIGE. Jag skall föra er ut från tvångsarbetet hos egyptierna."*

Värden:

\*Den andra bägaren kallas: Plågornas, Frälsningens eller Räddningens bägare.

Alla:

*\*"Jag är DEN EVIGE. Jag skall... rädda er från slaveriet under dem."*

Värden:

\*Den tredje bägaren kallas: Återlösningens eller Försoningens bägare.

Alla:

*\*"Jag är DEN EVIGE. Jag skall... återlösa er med uträckt arm och genom stora straffdomar."*

Värden:

\*Den fjärde bägaren kallas: Erkännandets, Rikets eller Lovprisningens bägare.

Alla:

*\*"Jag är DEN EVIGE. Jag skall... ta er till mitt folk och vara er Elohim."*

**KADDESH**

(Helgandet eller avskiljandet av måltiden)

Värden:

På pesach firar vi frälsningen och friheten och vi kommer därför att dricka alla dessa bägare. Nu ska vi dricka den första bägaren: **Helgelsens eller Avskiljandets bägare.** (Värden håller upp den första bägaren.)

Att helga betyder att avskilja. Elohim avskilde sitt folk från egyptierna och gjorde dem till sitt egendomsfolk. På samma sätt önskar Den Evige avskilja oss från synden och döden. Vi avskiljer nu denna stund för att ära och upphöja vår Elohim.

Låt oss tillsammans stå upp och prisa vår Elohim:

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam bore pri hagafen.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung,  
som skapat vinrankans frukt.

(Värden smakar på vinet.) Vi ska nu dricka denna bägare medan vi sitter skönt tillbakalutade i våra bekväma stolar. Slavar kan aldrig slappna av, när de äter och dricker. Men vi är inga slavar. Elohim har gjort oss FRIA! Var så god och sitt!

(Alla sitter bekvämt tillbakalutade mot kuddarna i sina stolar som ett tecken på frihet och dricker denna bägare. Håll upp nästa bägare men drick den inte ännu!)

Låt oss fortsätta att prisa Den Evige!

Alla:

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam shehecheyanu vekimanu vehigianu  
lazman haze.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung, som gett oss liv och uppehållit oss  
och fört oss fram till denna högtid.

**URECHATS**

(Tvättning av händerna)

Värden:

Elohim befälde Aron att tvätta sina händer och fötter, innan han närmade sig Den Eviges altare i (Elohims)tjänst för sina bröder och systrar. Vi tvättar våra händer som

ett tecken på vår längtan att leva ett rent liv i Den Eviges vilja i tjänst för varandra. (Värden tvättar händerna. Håller lite vatten från vattenkannen över händerna i skålen.)

Alla:

*”Vem får gå upp på DEN EVIGES berg? Vem får träda in i hans helgedom? Den som har oskyldiga händer och ett rent hjärta.” (Ps 24:3, 4)*

**KARPAS**

(Pånyttfödelse och förnyelse. Äta av färska gröna primörer)

Alla:

*”Men Israels barn suckade och klagade över sitt slaveri, och deras rop över slaveriet steg upp till Elohim. Elohim hörde deras klagan och kom ihåg sitt förbund med Abraham, Isak och Jakob. Och Elohim såg till Israels barn, och Elohim kändes vid dem som sina.” (2 Mos 2:23-25)*

Värden:

Vi drack av det röda vinet och påmindes om lammets blod på våra dörrposter. Blodet som räddade oss till livet. Detta gröna (håller upp persiljan) påminner oss om isopen som vi använde, när vi strök blodet på våra dörrposter, medan vi ännu var slavar. Det salta vattnet (lyfter upp skålen med saltvattnet) påminner oss om alla de tårar vi fällde i vår fångenskap och det påminner oss också om Röda havets vatten som vi fick gå igenom för att bli räddade.

Alla:

Det gröna påminner oss också om, att pesach är en högtid som infaller på våren, när hela jorden väcks till liv igen och börjar grönska. Detta gröna (persiljan/bladsellerin) representerar livet som skapats och uppehålls av en allsmäktig Elohim.

Värden:

Låt oss doppa våra grönsaker i det salta vattnet medan vi tackar och prisar Den Evige. (Alla doppar sina gröna kvistar i saltvattnet.)

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam  
bore pri ha'adamah.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung,  
som skapat det som växer på jorden.

(Alla äter vårprimörerna doppade i saltvatten.)

Sång: Avadim Hayinu

Avadim hayinu, hayinu

Le Faro be Mitsrayim, be Mitsrayim

Avadim hayinu

Ata, ata, benei chorin

Avadim hayinu

Ata, ata, benei chorin, benei chorin

(Vi var Faraos slavar i Egypten. Nu är vi fria barn.)

**YACHATS –**

(Brytandet av det mellersta matsahbrödet. Gemenskap i delandet)

Värden:

(Lyfter fram de tre matsahbröden.) Detta är osyrat bröd och det kallas *matsah* ( ) i den hebreiska grundtexten. Det finns ingen jäst i det här brödet. Den där dagen när vi befriades från slaveriet i Egypten och Elohim förde oss ut ur träländets land var det mycket bråttom. Denna brådska illustrerar vi även med en jacka hängande över stolsryggen. ”Ni skall ha kläderna uppfästa med bältet kring höfterna och ha skor på fötterna och stav i handen. Och ni skall äta det snabbt.” (2 Mos 12:11) Ingen hade heller hunnit baka vanligt bröd med jäst i den dagen! För att fira den mäktiga befrielsen har den Evige inbjudit oss att varje år vid den aktuella tidpunkten ”äta osyrat bröd i sju dagar”. (3 Mos 23:6)

Dessa tre matsahbröd talar om enhet. En del menar att de pekar på översteprästen, leviterna och hela folket – enhet i tillbedjan. Andra säger, att dessa bröd representerar Abraham, Isak och Jakob. Isak var villig att låta sig offras, men Elohim sände en vädur i hans ställe. Det mellersta brödet är även en bild på pesachlammet.

Detta är lidandets bröd som vi fick äta i Egypten. Låt alla som är hungriga komma och äta. Låt alla som har det svårt dela pesachs hopp! (Bryter det mellersta brödet mitt itu. Ligger tillbaka den mindre halvan. Sveper in den större delen i en servett.) Vi tar detta mellersta matsahbröd (bilden på pesachlammet) och bryter det i två delar. Den större halvan sveper vi in i en servett. Denna kallas nu för ”afikoman” som betyder ”dessert” eller ”det som kommer efter”. Senare ska vi dela detta bröd tillsammans, precis som pesachoffret delades av alla en gång i Jerusalem. Att dela bröd uppfattas i många kulturer som ett tecken på gemenskap.

(Nu får alla barn blunda och afikoman göms någonstans i rummet. Det blir sedan barnens uppgift att finna detta bröd efter maten. Den som finner det får då en

belöning. Alternativt läggs afikoman i sin servett på bordet och alla barnen vakar noga över det. Någon gång under kvällen/måltiden i ett obevakat ögonblick tar någon vuxen och gömmer det, utan att barnen märker det.)

### **MAGGID –**

(Berätta pesachberättelsen vilken målar ett universellt mönster på Elohims frälsning ut ur slaveri, synd, desperation och problem och in i Elohims vila, där han uppehåller och sörjer för allt. Läs från 2 Mos 12 och/eller berätta med egna ord på det sätt som passar just dina bordsgäster bäst. Glöm inte att berätta i jag-form. Du var där! Kom ihåg att detta är en fest och att Elohim speciellt sagt till om, att den är till för barnen! Vi är alla Elohims barn. Frälsningen och friheten är värd att firas i en värld som dignar av bundenhet och ofrihet. Men det behöver inte vara så! Elohims starka arm har berett en väg ut i friheten!)

### Värden:

*”När era barn frågar er: Vad betyder den här Elohimstjänsten? skall ni svara: Det är ett pesachoffer åt den EVIGE, därför att han gick förbi Israels barns hus i Egypten när han slog egyptierna, men skonade våra hus.” (2 Mos 12:26, 27)*

### Alla barnen:

!

\*

\*Ma nishtanah halailah haze mikol haleilot!

Hur annorlunda är inte denna kväll mot alla andra kvällar?

Yngsta barnet (som klarar av att läsa utantill eller innantill. Låt eventuellt alla barnen vara med):

1. Alla andra kvällar äter vi vanligt bröd eller matsah. Varför äter vi **bara** matsahbröd (osyrat bröd) i kväll?
2. Alla andra kvällar äter vi alla möjliga olika sorters grönsaker. Varför äter vi bara bittra örter i kväll?
3. Alla andra kvällar brukar vi inte doppa vår mat en enda gång. Varför doppas vi den två gånger i kväll?
4. Alla andra kvällar sitter vi vanligt vid bordet eller lutar oss mot ryggstödet när vi äter. Varför sitter vi bara bekvämt tillbakalutade när vi äter i kväll?

### Värden:

En gång var vi faraos slavar i Egypten men den Evige, vår Elohim, räddade oss ur allt det hemska. Om inte Den Evige – välsignat vare hans namn – hade fört oss ut ur

Egypten, hade vi varit slavar där än i dag och (vänd till barnen) ni också! Därför firar vi i kväll en fest, där allt som har hänt, händer och ska hända liksom finns på en gång. *”Kom ihåg den här dagen då ni drog ut ur Egypten, ur träldomshuset, för med stark hand förde DEN EVIGE er ut därifrån. Och därför får inget som är syrat ätas... I sju dagar skall du äta osyrat bröd.”* (2 Mos 13:3, 6)

Alla:

En gång var vi slavar, nu är vi fria. Låt oss dela detta bröd med alla som hungrar och längtar efter att vara med och dela pesachens hopp.

**RACHTSAH**

(Tvättning av händer)

Värden:

Låt oss ännu en gång påminnas om vårt behov av renhet inför Elohim och tvätta våra händer, innan vi äter av det osyrade brödet.

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam asher kideshanu bemitsvotav vetsivanu  
al netilat yadaim.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung, som  
helgat oss med dina bud och bjudit oss att skölja händerna.

(Vattenkannen, skålen och handduken går runt till alla.)

**MOTSI –**

(Välsignelsen över brödet. Värden håller upp de tre matsahbröden)

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam  
hamotsi lechem min haarets.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung,  
som frambringar bröd ur jorden.

**MATSAH –**

Värden:

Vi ska nu strax smaka på matsahbrödet. (Strör lite salt på brödet. Bryter bitar av den halva av det mellersta brödet som inte gömmts undan och delar ut till alla.) Salt hörde till offren i templet. Det mellersta brödet representerar pesachlammet som offrades.

Låt oss prisa Den Evige, för att han sagt i sitt ord, att vi ska äta matsahbröd under hela pesachen!

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam asher kideshanu bemitsvotav vetsivanu al achilat matsah.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung, som helgat oss med dina bud och bjudit oss att äta matsah.

(Alla äter – bekvämt tillbakalutade)

Värden:

Elohim ödmjukade oss och lät oss hungra för att pröva oss och för att våra hjärtans innersta känslor skulle uppenbaras. Sedan gav han oss manna, himmelsk mat. Han beskyddade oss och försåg oss med allt vad vi behövde, för att vi skulle *”förstå att människan lever inte bara av bröd, utan av allt som utgår från DEN EVIGES mun”*. (5 Mos 8:3) Vår kläder slets inte ut på fyrtio år! Och våra fötter svullnade inte, när vi gick på de vassa stenarna.

Alla:

Den här kvällen äter vi bara matsah, därför att räddningen kom så snabbt, att vi inte ens hann baka vanligt bröd. Vi blandade bara mjöl och vatten och plattade ut till kakor som ökensolen fick baka/torka. Elohim gick före och vi skyndade oss allt vi kunde för att följa honom. Pesachlammets blod – vårt älskade lilla lamm – som vi haft hemma i huset sedan den tionde nisan – dess blod var struket på våra dörrposter. Vi lever allihop, men hos egyptierna gråter man över alla döda barn! De strök inget blod på sina dörrposter. Alla djur, barn, mammor och pappor, alla lämnar vi nu det hemska slaveriet.

Värden:

Surdeg är en symbol på synd och onda böjelser. Synd är slaveri under satan. Nu har vi gjort oss av med all surdeg. Elohim har frälst oss och vi äter bara matsah och befriade skyndar vi efter Den Evige ut i FRIHETEN.

**MAROR –**  
(Äta bittra örter)

Värden:

*”Men ju mer man plågade dem, desto mer förökade de sig och desto mer spred de ut sig, så att man hyste fruktan för Israels barn.” (2 Mos 1:12)*

(Lyfter upp de bittra örterna från sederfatet)

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam asher kideshanu bidevaru vetsivanu al achilat maror.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung, som helgat oss med dina bud och bjudit oss att äta bittra örter.

(Alla tar lite av de bittra örterna och äter tills tårarna börjar rinna. Ha ett glas vatten upphäلت och ta en klunk ifall det skulle bli för starkt.)

**KORECH –**  
(Att äta matsahbröd med bittra örter)

Värden:

Pesachlammet skulle *”ätas tillsammans med osyrat bröd och bittra örter”*. (2 Mos 12:8)  
Alla andra kvällar äter vi olika slags välsmakande grönsaker. Den här kvällen äter vi bittra örter. (Bryter bitar av det översta matsahbrödet och delar ut till var och en. Alla doppar brödet i de bittra örterna och äter.)

Alla:

Den här kvällen äter vi bittra örter och vi upplever bitterheten i slaveriet. Tårar rinner ner från våra kinder.

Värden:

Andra kvällar brukar vi inte doppa vår mat över huvud taget. Vi har tidigare i kväll doppat persiljan/sellerin i saltat vatten och känt smaken av tårar och vi har nu doppat matsahbrödet i bittra örter.

(Lyfter skålen med charoset från sederfatet.) Arbetet med att göra tegel är fruktansvärt tungt. Charoset liknar bruket vi gjort tegelstenar av. Den söta smaken är hoppet om den frälsning och befrielse som Elohim lovat – både den vi redan upplevt och den slutliga totala befrielsen som ännu ligger framför.

(Bryter det understa matsahbrödet och delar ut. Alla doppar brödet både i de bittra örterna och i charoset.)

#### Alla:

Vi doppar de bittra örterna i charoset och vi vet, att även de bittraste omständigheter kan fyllas av sötman av det hopp vi har i Elohim. (Alla äter.)

#### Värden:

*”På den dagen skall du förklara för din son: Detta gör jag på grund av det som DEN EVIGE gjorde för mig, när jag drog ut ur Egypten.”* (2 Mos 13:8) Det var inte bara våra fäder som Den Evige – välsignat och upphöjt vare hans namn – räddade ut ur Egyptens slaveri. Han räddade även mig! Den här kvällen sitter vi alla bekvämt tillbakalutade mot våra mjuka kuddar. Slavar kan inte vila ut på det här sättet, men ingen som Den Evige befriat från Egypten är längre slav! Vi är alla FRIA!

\*Torahn säger, att vi ska berätta om uttåget ur Egypten för våra barn. Fyra gånger kommer Elohim med den här uppmaningen. Fyra söners frågor målar upp fyra sätt, på vilka vi människor möter Elohim, när han kommer och erbjuder sin frälsning.

#### Värden:

\*Den förste sonen är en vis son. Han vill verkligen veta allt om pesachen och han vill förstå innebörden av det som händer under sedermåltiden. Han ska få undervisning. Vi blir alla visa av att söka Den Evige.

#### Alla:

\*Den vise kan bli ännu visare. *”Ge åt den vise och han blir ännu visare. Undervisa den rättfärdige och han lär sig mera.”* (Ords 9:9)

#### Värden:

\*Den andre sonen är en oförståndig son. Han frågar: ”Vad betyder allt detta för er?” Han drar sig undan ett personligt engagemang och går därför miste om frälsningens glädje.

Eftersom han säger ”för er”, visar han, att han ställer sig utanför gemenskapen och du bör svara honom: ”Detta gör jag för vad den Evige gjorde för mig, när jag drog ut ur Egypten. Mig inte dig – om du hade varit där, hade du inte blivit befriad.”

Alla:

\**"Frälsningen är fjärran från de oElohimaktiga, ty de frågar inte efter dina stadgar."* (Ps 119:155)

Värden:

\*Sedan möter vi den enfaldige sonen som säger: "Vad betyder det här?" Ge honom ett rakt svar. Torahn gör den enfaldige vis. Berätta för honom om kraften och godheten i Elohim's frälsning. Berätta om hur Elohim med mäktig arm förde oss ut ur Egypten.

Alla:

\**"När dina ord öppnas, ger de ljus och skänker förstånd åt enkla människor."* (Ps 119:130)

Värden:

\*Till sist har vi sonen som inte förstår, vad han ska fråga om. För honom måste du berätta klart och tydligt, om Den Eviges räddning i går, om hur han frälser i dag och om den slutliga befrielsen.

Sång: "El Shaddai" eller någon annan sång som handlar om den Allsmäktiges mäktiga gärningar.

Värden:

Elohim förde våra förfäder ut från avElohimadyrkan till tjänst för honom. *"Min fader var en kringvandrande aramé."* (5 Mos 26:5) *"Så säger DEN EVIGE, Israels Elohim: På andra sidan floden bodde era fäder i forna tider, och även Tera, Abrahams och Nahors far. Där tjänade de andra Elohimar. Men jag hämtade er fader Abraham från andra sidan floden och lät honom vandra genom hela Kanaans land, och jag gjorde hans avkomma talrik. Jag gav honom Isak, och åt Isak gav jag Jakob och Esau... Men Jakob och hans söner drog ner till Egypten."* (Jos 24:2-4)

Alla:

Lovad vare han som håller sina löften till Israel! Den Helige, lovad vare han, planerade ett slut på slaveriet. Han planerade att göra som han berättat för vår fader Abraham i Fredsförbundet. *"Det skall du veta att dina efterkommande skall bo som främlingar i ett land som inte är deras. Där skall de bli slavar, och man skall förtrycka dem i fyrahundra år. Men det folk som gör dem till slavar skall jag döma. Sedan skall de dra ut med stora ägodelar."* (1 Mos 15:13, 14)

Värden:

I sin trofasthet sände Elohim en befriare. Hans namn var Mose. I fyrtio år utbildades han som en kunglig son vid hovet i Egypten. I fyrtio år var han sedan fåraherde i Midjans land. Under denna tid ropade vi till Elohim i vår nöd och han hörde oss.

(Om det finns tid så läs gärna hela Ps 105 där psalmisten lovsjunger Elohim, för att han är en Elohim som står fast vid sitt förbund med Abraham, Isak och Jakob.)

#### Alla:

*\*"Han är DEN EVIGE, vår Elohim, över hela jorden när hans domar. Han tänker för evigt på sitt förbund, på det ord han påbjudit för tusen släkten, på det förbund han slöt med Abraham och på sin ed till Isak. Han fastställde det för Jakob som en stadga, för Israel som ett evigt förbund. Han sade: Åt dig ger jag Kanaans land, det skall bli er arvedel... De vandrade från folk till folk, från ett land till ett annat. Han tillät ingen att skada dem... När han sände hungersnöd över landet så att de led brist på bröd, då sände han en man framför dem, Josef som blev såld till slav... Och Israel kom till Egypten, Jakob blev gäst i Hams land. DEN EVIGE gjorde sitt folk mycket fruktsamt och mäktigare än deras ovänner."* (Ps 105:7-24)

#### Värden:

*\*"Men egyptierna behandlade oss illa, förtryckte oss och lade tungt arbete på oss. Då ropade vi till DEN EVIGE, våra fäders Elohim, och DEN EVIGE hörde vår röst och såg vårt lidande, vår nöd och vårt betryck." (5 Mos 26:6, 7) "Han sände Mose, sin tjänare, och Aron som han utvalt. De gjorde hans tecken bland dem och under i Hams land."* (Ps 105:26, 27)

#### Alla:

Den Evige uppenbarade sig för Mose på Sinai och han berättade sitt namn: YHVH som betyder "Jag är den Jag Är" och han gick med Mose för att strida mot Egyptens alla Elohimar som höll farao och alla egyptierna i ett järngrepp.

#### Värden:

Elohim var tvungen att sända tio förfärliga plågor, innan segern över av Elohimarna var vunnen och farao tillät Israels barn att dra ut ur Egypten. Segern över Egyptens Elohimar innebar även en befrielse för egyptierna, men den föregående striden var dramatisk.

En full bägere med vin representerar glädje. Glädjen över befrielsen dämpas av allt lidande som föregick den. Oskyldiga drabbades. Låt oss nu ta "Frälsningens/Räddningens bägere" (som även ibland kallas "Plågornas bägere" på grund av att räddningen föregicks av de tio plågorna) och i medlidande med alla som

drabbades doppa vårt finger i detta vin och tömma ut en droppe på tallriken (eller på ett matsahbröd) för varje plåga som vi räknar upp.

1. Nilens vatten förvandlades till blod. (Alla doppar och droppar!)
2. Egypten översvämmades av paddor. (Doppa och droppa!)
3. Stoftet på marken förvandlades till myggsvärmar. (Doppa och droppa!)
4. Egypten förstördes av flugsvärmar. (Doppa och droppa!)
5. Boskapen drabbades av pest. (Doppa och droppa!)
6. Bölder på människor och djur. (Doppa och droppa!)
7. Hagel, dunder och eld som slog ned växter, människor och djur. (Doppa och droppa!)
8. Gräshoppor som åt upp allt som fanns kvar på marken efter haglet och elden. (Doppa och droppa!)
9. Ett kompakt mörker som var så tätt att man inte kunde se varandra under tre dagar. (Doppa och droppa!)
10. Allt förstött bland egyptierna dog både bland människor och djur. (Doppa och droppa!)

(Drick inte denna bägare ännu!)

### **Pesach –**

(Mordängeln **gick förbi** husen med pesachlammets blod på dörrposterna)

#### Värden:

Rabbi Gamaliel (han som en gång var lärare åt aposteln Paulus) lärde, att den som inte förklarar innebörden av pesachlammet, det osyrade brödet och de bittra örterna misslyckats i sin uppgift att berätta om pesachen.

#### Alla:

Vi har redan städat bort all surdeg ur våra hem och vi har ätit av det osyrade brödet och vi rycktes med i brådskan, när uppbrottets och befrielsens stund närmade sig. Vi har också ätit av de bittra örterna och våra tårar rann, när vi upplevde slaveriets bitterhet.

#### Värden:

Efter den nionde plågan skedde en dramatisk förändring av hela händelseförloppet. (Lyfter upp det rostade lammbenet från sedertallriken.) Detta lammbenet är en bild på det lamm, vars blod ströks på alla Israels barns dörrposter som ett tecken på deras villighet att göra precis det som Elohim sagt, att de skulle göra, hur obegripligt det än

verkade. En lydnad som resulterade i liv och befrielse. Pesachlammet är ingången till liv och frihet – det viktigaste i hela pesachfirandet!

#### Alla:

*\*På tionde dagen i denna månad skall varje familjefar ta sig ett lamm, så att varje hushåll får ett lamm... Ett felfritt, årsgammalt lamm av hankön skall ni välja ut... Ni skall förvara det till den fjortonde dagen i denna månad. Då skall hela Israels menighet slakta det i skymningen. Och man skall ta av blodet och stryka det på båda dörrposterna och på övre dörrträet i husen där man äter det. Köttet skall ätas samma natt. Det skall vara stekt över eld och ätas tillsammans med osyrat bröd och bittra örter... Ni skall ha kläderna uppfästa med bältet kring höfterna och ha skor på fötterna och stav i handen. Och ni skall äta det snabbt. Detta är DEN EVIGES pesach... **Blodet skall för er vara ett tecken på de hus där ni är, ty när jag ser blodet skall jag gå förbi er. Ingen straffdom skall drabba er med fördärv, när jag slår Egyptens land.**" (2 Mos 12:3, 5-8, 11, 13)*

#### Värden:

Pesachlammets blod räddar våra liv. Egyptierna har inget blod på sina dörrposter och deras förstfödda kommer alla att dö den här natten. Den Evige genomför det han har sagt och klagan och gråten blir hjärtskärande och farao kommer äntligen att ge upp och låta oss lämna Egypten. Med hast bryter vi denna natt upp och börjar vår vandring mot friheten.

Det är något mycket märkligt med offrandet av pesachlammet. Elohim bad oss att offra detta lamm medan vi ännu befann oss i Egypten och medan vi ännu var slavar! Vi hade inte ens hunnit bli en nation och löfteslandet hade ännu ingen sett. Sinai, förbundet och Elohims förbundsord låg ännu sju veckor framåt i tiden, men det var genom att här och nu lyda ett obegripligt bud och slakta ett pesachlamm och stryka dess blod på våra dörrposter som våra liv räddades och befrielsen blev möjlig! Avsaknaden av blodet på dörrposten (det vill säga ohörsamhet mot detta Elohims bud) resulterade i död. Denna död av vår gamle slavägares undersåtar var sedan det som gjorde, att denne äntligen gav upp och släppte oss ur sitt järngrepp. Det var genom pesachlammets blod som frälsningen/befrielsen blev möjlig.

#### Alla:

*"Och DEN EVIGE förde oss ut ur Egypten med stark hand och uträckt arm, med stora och fruktansvärda gärningar, med tecken och under." (5 Mos 26:8)*

Det var Den Evige själv som förde oss ut ur Egypten – inte en människa inte ens en ängel!

Värden:

Efter den första pesachen i Egypten fick pesachlammet bara offras i tabernaklet, senare i templet. I dag finns inget tempel, men detta lammbenet (håller upp lammbenet) är en symbol på pesachlammet.

(Lägger tillbaka lammbenet och lyfter upp det rostade ägget doppat i aska.) Det här ägget symboliserar templet som brändes och lades i aska och ruiner år 70 e Kr och vårt hjärta är förkrossat och bedrövat.

Alla:

*"Offer som Elohim vill ha är en förkrossad ande, ett förkrossat och bedrövat hjärta."* (Ps 51:19)

Värden:

Detta ägg påminner oss också om ett andra frivilligt pesachoffer som kallades för chagigah. Med detta offer ville den tillbedjande visa, att han längtade efter frid och gemenskap med Elohim och hans folk. Några ser även en bild på nyfödelse och evigt liv i äggets form. Det finns ingen början och inget slut på ägget.

Låt oss äta av det här ägget som ett "gemenskapsoffer" och komma ihåg, att glädjen i ett offer kan omslutas av tårar. (Delar ägget i små bitar och delar ut. Alla doppar bitarna i det saltade vattnet och äter.)

## Plågornas/Frälsningens/Räddningens bägare

Värden:

Vi ska nu strax dricka den andra bägaren med vin. Denna bägare kallas ibland för Plågornas bägare (med tanke på plågorna som föregick befrielsen). Ibland kallas den för Frälsningens eller Befrielsens/Räddningens bägare.

Låt oss tillsammans prisa vår Elohim för frälsningen:

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam bore pri hagafen.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung,  
som skapat vinrankans frukt.

(Alla dricker)

Värden:

En gång i tiden när pilgrimerna kom till templet och man skulle gå de femton trappstegen upp från kvinnornas förgård, brusade lovsången från tillbedjande människor. Ett tacksamhetsutrop för varje trappsteg. Hur stor är inte Elohim's godhet mot oss! För var och en av hans kraftfulla, nådefulla och kärleksfulla gärningar utropar vi fyllda av ödmjuk tacksamhet och förundran: Dayenu – det skulle ha räckt med detta!

Sång: Dayenu, – Det skulle varit tillräckligt.

Ilu, ilu hotsianu

Hotsianu mi Mitsrayim

Mi Mitsrayim hotsianu, dayenu

Da-dayenu, da-dayenu, da-dayenu, dayenu, dayenu, dayenu

Da-dayenu, da-dayenu, da-dayenu, dayenu, dayenu

(Om han bara hade fört oss ut ur Egypten skulle det varit tillräckligt)

Värden:

Alla som inte kan denna glada hebreiska sång, kan ändå stämma in med miljoner andra denna kväll och med generationer före oss genom att läsa texten på svenska till Den Eviges ära, medan vi i tanken går de femton trappstegen upp mot templet – platsen där Den Evige åskådliggjort försoningens mysterier:

”Om han endast hade fört oss ut ur Egypten men inte straffat egyptierna – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade straffat egyptierna men inte krossat deras Elohimar – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han bara krossat deras Elohimar men inte slagit deras förstfödda söner – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade slagit deras förstfödda söner men inte gett oss deras rikedomar – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade gett oss deras rikedomar men inte kluvit Röda havets vatten för oss – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade kluvit Röda havets vatten för oss men inte lett oss genom det på torr mark – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade lett oss genom Röda havet på torr mark men inte dränkt våra förföljare i havets djup – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade dränkt våra förföljare i havets djup men inte gett oss allt vad vi behövde i öknen under fyrtio år – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade gett oss allt vad vi behövde i öknen under fyrtio år men inte gett oss manna att äta – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade gett oss manna att äta men inte gett oss sabbaten – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade gett oss sabbaten men inte fört oss till Sinai berg – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade fört oss till Sinai berg men inte gett oss sin Torah – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade gett oss sin Torah men inte fört oss in i Israels land – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade fört oss in i Israels land men inte byggt tabernaklet och templet åt oss – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!**

Om han hade byggt tabernaklet och templet åt oss men inte byggt sitt Utvalda Hus – **skulle det varit tillräckligt! Dayenu!”**

Alla:

*”Om dina väldiga gärningars makt skall man tala, och din storhet skall jag förkunna. Man skall utbreda ryktet om din stora godhet och jubla över din rättfärdighet.”* (Ps 145:6, 7)

(Läs Ps 113, 144 eller sjung lovsånger med samma tema!)

**SHULCHAN ORECH –**  
(Själva pesachmiddagen – festen)

Värden:

Nu har vi kommit fram till festmåltiden och det är dags att avnjuta all den goda maten. Detta är festen för barnen i alla generationer och vi ropar Abba Fader! Det är en glad fest, det är livet, frälsningen och befrielsen i alla generationer som ska firas. Elohim har gjort allt för oss! Låt oss alla väl smaka!

(Alla tar del av bordets läckerheter!)

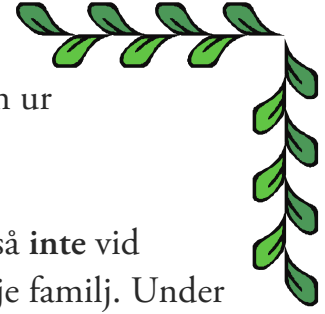
Pesachhaggadah fortsätter på sidan 23!

# Tips för bordssamtal

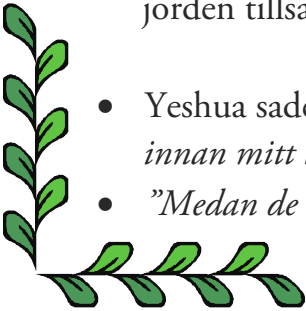
Vad skulle Yeshua ha gjort?

- På Bibelns tid var pesachlammet det allra viktigaste i pesachfirandet. I dag symboliseras pesachlammet av det mellersta matsahbrödet och av lammbenet, zeroa, på sederfatet.
- Messias beskrivs i det profetiska ordet som spelande en dubbelroll. Han omtalas dels som den lidande Messias, Messias Josefs son, skuldoffret (se t ex Jes 53!) och dels som kungen Messias, Messias Davids son (se t ex Jes 9:7!).
- Den 10 nisan skulle pesachlammen väljas ut – de skulle vara helt felfria. Den här dagen fördes pesachlammen från sina betesmarker och in till Jerusalem.
- Den 10 nisan red Yeshua in i Jerusalem som en prins som skulle krönas till kung. Elohim hade sagt: *”Höj jubelrop, du Jerusalems dotter! Se, din konung kommer till dig, rättfärdig och segerrik är han. Han kommer ödmjuk, ridande på en åsna, på en åsninns föl.”* (Sak 9:9) Folket bredde ut sina mantlar och strödde ut palmkvistar på vägen framför honom och man sjöng: *”Hosianna [betyder fräls oss!], Davids son! Välsignad är han som kommer i Den Eviges namn. Hosianna i höjden.”* (Matt 21:9)
- *”O, EVIGE, fräls!... Välsignad vare han som kommer i DEN EVIGES namn!”* (Ps 118:25, 26)
- Pesachlammen undersöktes noga under fyra dagar, så att de säkert var helt felfria.

- Yeshua utsattes för granskande blickar och de svåraste frågor i templet under de här dagarna från dem som ville röja honom ur vägen. De kunde inte finna något att anklaga honom för.



- Den 14 nisan inleds redan vid solnedgången kvällen före (alltså **inte** vid midnatt!). Tusentals lamm skulle slaktas i templet. Ett för varje familj. Under andra templets tid var det många som åt sin sedermåltid redan på kvällen, när den 14 nisan just börjat.
- På kvällen när den 14 nisan just börjat, åt Yeshua sin sista sedermåltid här på jorden tillsammans med sina lärjungar.



- Yeshua sade: *"Jag har längtat mycket efter att äta detta pesachalamm med er, innan mitt lidande börjar."* (Luk 22:15) Varför hade han längtat efter detta?

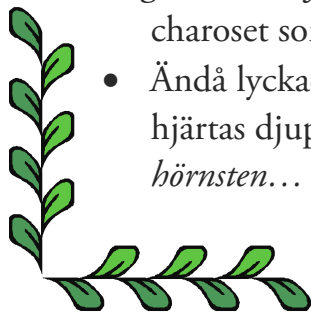
- *"Medan de åt tog Jesus [Yeshua] ett bröd, och efter att ha läst tackbönen bröt han det, gav åt sina lärjungar... ."* (Matt 26:26, Bibel 2000)

Smaka på orden "läst tackbönen". "Baruch ata..." I kväll har du också tagit samma ord i din mun som Yeshua uttalade den gången. *"Och han tog en bägare, tackade Elohim och gav åt dem och sade: 'Drick alla av den... från denna stund kommer jag inte att dricka av det som vinstocken ger, förrän på den dag då jag dricker det på nytt tillsammans med er i min Faders rike."* (Matt 26:27-29) "Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung, som skapat vinrankans frukt." Denna tackbön är mycket gammal och med största sannolikhet var det exakt dessa ord, Yeshua uttalade på hebreiska vid detta tillfälle.

- Yeshua antydde här något om en sedermåltid i Elohims rike, då även lärjungarna skulle komma att vara med. Är sedermåltiden tidlös?
- *"Ty jag säger er att jag inte kommer att äta det [pesachlammet] förrän det får sin fullbordning i Elohims rike... Ty jag säger er att jag från denna stund inte skall dricka av vinstockens frukt förrän Elohims rike kommer."* (Luk 22:16-18) Är inte allt redan fullbordat? Eller...?
- En ängel hade sagt: *"Du skall ge honom namnet Jesus [Yeshua], ty han skall frälsa sitt folk från deras synder."* (Matt 1:21)
- Det mellersta matsahbrödet är en bild på pesachlammet. Yeshua förklarade, att det brutna brödet är en bild på hans kropp som skulle brytas för hans folk.
- Den tredje bägaren, den som man dricker efter måltiden kallas för Återlösningens eller Försoningens bägare.
- *"På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: 'Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod.'" (1 Kor 11:25)*

- Angående brödet och vinet sade han: *"Gör detta till minne av mig."* (1 Kor 11:24-26) Menade Yeshua, att vi skulle fortsätta att fira sedermåltid den 14 nisan år efter år, ända till dess att vi kommer att fira den tillsammans med honom i Elohims rike? *"Ty så ofta ni äter detta bröd och dricker denna bägare, förkunnar ni Den Eviges död till dess han kommer."* (1 Kor 11:26) När denna händelse utspelades var nattvardsfirandet ännu inte "uppfunnet".

- Yeshua hade längtat efter den här sedermåltiden. Samtidigt upplevde han syndens bitterhet mycket konkret och nära, när han doppade sitt bröd i de bittra örterna. Hans tårar rann inte bara på grund av de bittra örterna utan på grund av verkligheten runt omkring honom: *"Den som doppade handen i skålen tillsammans med mig, han skall förråda mig."* (Matt 26:23) Den gången fanns det inte någon söt



charoset som kunde mildra bitterheten i, vad han just skulle gå igenom.

- Ändå lyckades han sjunga alla hallelpsalmerna till slut. Han sjöng ur sitt hjärtas djup: *"Den sten som byggnadsarbetarna kastade bort har blivit en hörnsten... Detta är den dag som DEN EVIGE har gjort, låt oss på den jubla och vara glada! O, EVIGE fräls! O, EVIGE, låt allt lyckas väl!*

*Välsignad vare han som kommer i DEN EVIGES namn! Vi välsignar er från DEN EVIGES hus... Tacka DEN EVIGE, ty*

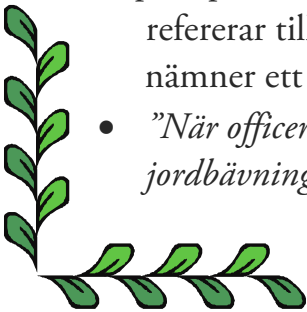
*han är god, ty hans nåd varar i evighet."* (Ps 118:22-29)

- Så tystnar sången och Elohims lamm bryter upp från sedermåltiden för att frälsa världen! *"När de hade sjungit lovsången [Ps 115-118], gick de ut till Oljeberget."* (Matt 26:30)
- I Getsemane bjuder Fadern sin enfödde son en bägare som ingen annan än han kunde dricka. Elohims lamm ropar i dödsångest, medan svett och blod droppar från hans panna: *"Fader, låt denna bägare gå förbi mig, om det är möjligt. Men inte som jag vill, utan som du vill."* (Matt 26:39, Bibel 2000)
- Det var inte möjligt! Denna bägare var reserverad för Faderns enfödde son och den skulle tömmas ända i botten. Elohims lamm måste slaktas, om frälsningen skulle gå att genomföra.
- Du var där och jag också. De bittra örter Yeshua fick äta den här natten som kom blod och svett att tränga fram på hans panna var vårt slaveri under synden. Det var din och min synd som bröt hans kropp, så att han dog.
- Klockan nio på morgonen den 14 nisan bands pesachlammet på altaret i templet.
- Klockan nio på morgonen den 14 nisan genomborrades Yeshuas händer och fötter av spikar och han hängdes upp på korsets trä. Soldaterna kastade lott om hans kläder.

- Psalmisten berättar profetiskt: *"Mina händer och fötter har de genomborrat... De delar mina kläder mellan sig och kastar lott om min klädnad... Jag skall förkunna ditt namn [Elohims] för mina bröder, mitt i församlingen skall jag lovsjunga dig."* (Ps 22:17, 19, 23)



- Den näst sista plågan i Egypten var ett onaturligt mörker. Nästa milstolpe var slaktandet av pesachlammet.
- *"Vid sjätte timmen kom över hela landet ett mörker, som varade ända till nionde timmen [klockan tre på eftermiddagen]."* (Matt 27:45)
- Klockan tre på eftermiddagen steg översteprästen upp på altaret och sade: "Det är fullbordat!" och stack sedan kniven i pesachlammet som böjde ner huvudet och dog.
- Klockan tre på eftermiddagen ropade Yeshua, vår överstepräst (se Hebr 7-9): *"Det är fullbordat.' Och han böjde ner huvudet och gav upp andan."* (Joh 19:30)
- *"Och se, då brast förlåten i templet i två delar, uppifrån och ända ner, jorden skakade och klipporna rämnade, gravarna öppnades, och många heliga som hade insomnat fick liv i sina kroppar."* (Matt 27:50-52)
- Historiska källor talar om en jordbävning som bröt sönder en bärande bjälke i templet, på vilken den yttre förlåten var upphängd. Josefus (War VI, 299) refererar till ett skalv i templet några år innan det förstördes och Talmud nämner ett jordskalv fyrtio år före templets förstörelse år 70 e Kr.
  - *"När officeren och de som tillsammans med honom bevakade Jesus [Yeshua] såg jordbävningen och det som hände, blev de mycket förskräckta och sade: 'Denne var verkligen Elohim's Son.'"* (Matt 27:54)
  - Elohim sade till Israels folk: *"Jag skall återlösa er med uträckt arm."* (2 Mos 6:6) Detta är texten som ligger till grund för den tredje bägaren – den som man dricker efter måltiden. Denna bägare hör samman med pesachlammets blod på dörrposterna som betydde liv och som möjliggjorde befrielsen.
- Om denna bägare sade Yeshua till sina tolv judiska lärjungar: *"Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod, som utgjuts för er."* (Luk 22:20)
- Ordet "arm" i 2 Mos 6:6 är i grundtexten (zeroa). Samma ord återfinns i Jes 53:1 *"Vem trodde vår predikan, för vem var DEN EVIGES arm uppenbarad?"* Är den lidande Messias som beskrivs i Jes 53 identisk med denne "zeroa"?



- ”Zeroa” kallas också lammbenet på sederfatet – en symbol på pesachlammet, vars blod på dörrposten betydde liv och som gjorde, att farao äntligen släppte Israels folk.
- Var det detta Elohim lamm (hans ”arm”), hans ”zeroa” som Elohim gjorde ”till ett skuldoffer”? (Jes 53:10)
- Elohim säger: *”Därför skall jag ge honom de många [alla människor] som hans del... eftersom han utgav sitt liv i döden och blev räknad bland förbrytare, han som bar de mångas synd och trädde in i överträdarnas ställe.”* (Jes 53:12)
- Paulus säger, att utan Messias är vi ”utestängda från medborgarskapet i Israel”, men alla människor kan genom Yeshua HaMashiach (Jesus Kristus) få ”del i förbunden med deras löfte”. (Se Ef 2!) På grund av förbundslöftena till Abram genomförde Elohim befrielsen.



- Yeshua uppstod på tredje dagen. Var detta dagen, då man firade förstlingsfrukten? Uppstod Yeshua tidigt på morgonen, i samma ögonblick som man skar den första kärven av kornskörden – kärven som sedan bars till templet för att viftas inför Den Evige klockan nio på morgonen som ett tack till honom som ger och uppehåller livet?
- *”Men nu har Kristus [Messias] uppstått från de döda som förstlingen av de insomnade.”* (1 Kor 15:20)
- *”Han visade sig för dem efter sitt lidande och gav dem många bevis på att han levde.”* (Apg 1:3) Efter fyrtio dagar for han till himlen men han lovade att komma tillbaka. Ännu hade inte allt det uppfyllts som sagts om honom som Messias Davids son – Kungen.
- *”Evige, är tiden nu inne för dig att återupprätta riket åt Israel?”* (Apg 1:6), undrade lärjungarna förhoppningsfullt.
- Tiden var inte inne. Mycket mer skulle hända, innan det blev dags för upprättandet av Messias rike. Men snart är vi där! Under tiden får vi år efter år fira sedermåltid och bland annat äta av det brutna matsahbrödet och dricka Återlösningens/Försoningens bägare och förkunna *”Den Eviges död till dess han kommer”*. (1 Kor 11:26)

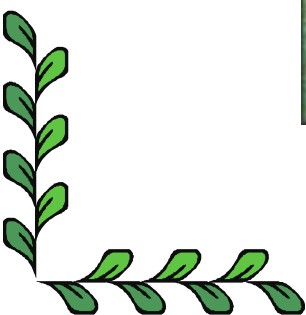


- Det brutna brödet, afikoman, återfinns till slut. Lösepenningen är betald och den som finner detta bröd belönas med evigt liv. Låt oss för alltid behålla smaken av detta bröd i vår mun!
- Låt oss öppna dörrarna för Elia. Låt budskapet om Messias ankomst höras i en värld som längtar efter befrielse.

- Just den här natten brukade prästerna vid midnattstid, öppna dörrarna i templet på vid gavel för att inbjuda Elia att komma och förkunna, att Messias var på väg.
- Talmud, Yoma 39b berättar, att fyrtio år före templets förstörelse så öppnades plötsligt templets dörrar helt av sig själva. Var det himlens Elohim som just denna natt öppnade dörrarna för Elia, så att han skulle sprida budskapet om Messias till hela världen?
- Öppnar Den Evige just nu portarna i denna världens midnattstimma, för att sprida Elias budskap om att Messias är på väg? Hur tolkar vi händelserna i Israel i dag? Har kanske Elia redan kommit? Står vi på tröskeln till, att lärjungarnas fråga kan besvaras jakande: *"Evige, är tiden nu inne för dig att återupprätta riket åt Israel?"* (Apg 1:6) Står Messias själv utanför dörren och är på väg in? Öppnar du denna kväll ditt hjärta för honom och hans planer, så som han berättar om dem i sitt ord?
- *"Din Elohim är konung'... DEN EVIGE tröstar sitt folk, han återlöser Jerusalem. DEN EVIGE uppenbarar sin heliga arm inför alla hednafolkens ögon, alla jordens ändar skall se vår Elohims frälsning."* (Jes 52:7-10) Elohim (Messias?) är nu kung! Här dyker uttrycket "zeroa" upp igen! Ska Elohim uppenbara sitt eget heliga pesachlamm för alla hednafolks ögon genom att trösta sitt folk och återlösa Jerusalem?
- *"Se, dagar skall komma, säger DEN EVIGE, då man inte mer skall säga: 'Så sant DEN EVIGE lever, han som förde Israels barn upp ur Egyptens land', utan: 'Så sant DEN EVIGE lever, han som förde Israels barn ut ur landet i norr och ur alla andra länder, dit han hade drivit bort dem.' Ty jag skall föra dem tillbaka till deras land, det som jag gav åt deras fäder."* (Jer 16:14, 15)
- Vid denna befrielse ska inte en enda bli kvar där ute i förskingringen! (Se Hes 39:28!)



... och så skall vi alltid få vara hos Den Evige!



## Haggadah fortsättning från sidan 17!

(Efter maten kan det vara trevligt att sjunga sånger tillsammans som anknyter till pesachens tema. Det kan även vara skönt att röra sig lite. Om man kan och vill så passar det bra att dansa israelisk dans till sångerna. Dansa i tacksamhet och glädje till Elohim's ära! Sedan följer de sista delarna av sedermåltiden.)

### **TSAFUN –**

(Ätande av afikoman)

#### Värden:

Nu alla barn är det dags att leta efter det gömda matsahbrödet, det som kallas afikoman – ”det som kommer efter”!

(Oftast är det bara ett av barnen som letar, medan alla andra hejar på. Hjälp till i sökandet genom att ropa: ”Nu blir det varmare!”, ”nu bränns det!”, när de närmar sig det gömda brödet eller ”nu blir det kallare!”, ”det är jättekallt!” om de går åt fel håll.)

#### Barn:

Nu har jag hittat brödet! (Går fram till värden som betalar en lösepenning för det återfunna brödet. Kanske lite godis eller en slant som barnet får behålla. Plus en liten kram.)

#### Värden:

De tre matsahbröden symboliserar enhet. Det mellersta brödet är en bild på pesachlammet. Detta bröd bröts i två delar och den ena halvan gömdes undan. Nu är den återfunnen. Lösepenningen är betald och vi ska dela detta bröd mellan oss. Det är det sista vi ska äta under vår pesachmåltid och må smaken av detta bröd dröja kvar i vår mun för alltid.

(Bryter det brutna brödet – afikoman, ”desserten” eller ”det som kommer efter” – och delar ut till alla.)

Låt oss prisa Den Evige för detta bröd:

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam  
hamotsi lechem min haarets.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung,

som frambringar bröd ur jorden.

(Alla äter)

**BARECH –**

(Tack till Elohim efter maten)

(Håller upp den tredje bägaren med vin.)

Värden:

Nu vill vi tacka dig, Elohim, för denna sedermåltid som vi fått uppleva. Tack för din frälsning och tack för friheten hos dig... .

Alla:

Som Mose tackade för mannat, så vill vi tacka för maten vi fått äta och som Josua tackade för landet som flöt av mjölk och honung, så tackar vi för ditt utlovade land – Elohims rike. Vi prisar dig Evige för alla de gåvor du låtit oss ta del av i kväll.

Värden:

Vi tackar dig för ditt förbund, för din Torah och för din kärlek. Lovad vare du, Evige. Genom din godhet är det som vi är till och genom din kärlek kommer vi att få ett evigt liv.

Alla:

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung, som ger oss allt vi behöver och uppehåller hela världen med din godhet, din nåd och din kärlek. Din nåd varar i evighet. Vi tackar dig Evige för att du frälst oss från slaveriet.

Värden:

Vi tackar dig Fader, för att du är trofast mot ditt förbund och alltid håller dina löften.

Värden:

Hittills har vi i kväll främst koncentrerat oss på Elohims frälsning och befrielse i det förflutna. Vi har sett, hur han uppfyllde sina löften och förde oss ut ur Egypten och dess slaveri och in i det utlovade landet fyllt av fred och frihet. Under det som återstår av vår sedermåltid kan vi därför fylla av tro och förtröstan fokusera på den slutliga befrielsen och frälsningen. Låt oss nu se fram mot Messias rike, en evig fred, en evig frihet utan synd, en evighet då Elohim bor bland sitt folk.

**Återlösningens/Försoningens bägare**

Värden:

Låt oss tillsammans stå upp och prisa vår Elohim:

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam bore pri hagafen.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung,  
som skapat vinrankans frukt.

Återlösta och befriade ska vi nu dricka den tredje bägaren, medan vi sitter skönt  
tillbakalutade i våra bekväma stolar. (Alla dricker.)

Värden:

\*Den Evige säger: *"Jag skall återlösa er med uträckt arm och genom stora straffdomar."* (2 Mos 6:6)

*\*"Brist ut i jubel tillsammans, ni Jerusalems ruiner, ty DEN EVIGE tröstar sitt folk, han återlöser Jerusalem. DEN EVIGE uppenbarar sin heliga arm inför alla hednafolkens ögon, alla jordens ändar skall se vår Elohims frälsning."* (Jes 52:9, 10)

Alla:

*"Se, dagar skall komma, säger DEN EVIGE, då man inte mer skall säga: 'Så sant DEN EVIGE lever, han som förde Israels barn upp ur Egyptens land', utan: 'Så sant DEN EVIGE lever, han som förde Israels barn ut ur landet i norr och ur alla andra länder, dit han hade drivit bort dem.' Ty jag skall föra dem tillbaka till deras land, det som jag gav åt deras fäder."* (Jer 16:14, 15)

**Eliahu hanavi –**  
(Elia profeten)

Värden:

Lägg märke till den tomma platsen här vid bordet. Den är dukad för profeten Elia. *"Se, jag skall sända till er profeten Elia, innan DEN EVIGES dag kommer, den stora och fruktansvärda. Han skall vända fädernas hjärtan till barnen och barnens hjärtan till deras fäder, så att jag inte kommer och slår landet med tillspillogivning."* (Mal 4:5, 6)

När vi nu firar vår befrielse från Egypten ser vi fram mot den dag, när Messias ska regera i sitt rike. Elias uppgift är att varna människorna för Elohims dom och bereda vägen för Messias.

(Fyller vin i bägaren som står dukad vid Elias plats – den som stått tom hela måltiden. Elias bägare placeras sedan bredvid sederfatet.)

Värden:

Under templets tid brukade prästerna öppna templets dörrar på vid gavel vid midnatt på pesachnatten som en gest av längtan, att Elia skulle komma och förkunna, att Messias var på väg med frälsning och befrielse.

(Ett av barnen – eller en vuxen – går och öppnar ytterdörren för Elia. Låt dörren stå öppen!)

Värden:

Må du den Nåderike sända profeten Elia med budskap om tröst och frälsning. En gång ledde du *”med din nåd det folk som du återlöst, du förde dem med din makt till din heliga boning”*. (2 Mos 15:13)

Den gamle slavägaren dog emellertid inte i Röda havet. Under historiens gång har han oupphörligen kämpat för att återfå sitt herravälde över folket som en gång fördes ut ur Egypten till Löftets land. Psalmisten utgjuter sitt hjärta i Psalm 79. Cirka 1.500 år innan Jerusalem intogs av Titus soldater och templet förstördes, skrev han denna märkliga psalm, vars tema aldrig kommer att bli inaktuellt, förrän Messias rike upprättats.

Alla:

*\*”Elohim, hednafolken har fallit in i din arvedel, de har orenat ditt heliga tempel, de har gjort Jerusalem till en stenhop. De har givit dina tjänares kroppar till mat åt himlens fåglar, dina frommas kött åt markens djur. De har utgjutit deras blod som vatten runt omkring Jerusalem, ingen fanns som begravnade dem. Vi föraktas av våra grannar, vi hånas av dem som är omkring oss.”* (Ps 79:1-4)

Värden:

*”Hur länge, EVIGE? Skall du vredgas för evigt? Hur länge skall din iver brinna som eld? Utgjut din vrede över hednafolken som inte känner dig, över riken som inte åkallar ditt namn. Ty de har ätit upp Jakob och förstört hans boning.”* (Ps 79:5-7)

Alla:

*”Tillräkna oss inte våra fäders missgärningar, låt din barmhärtighet snart komma oss till mötes, ty vi har sjunkit mycket djupt. Hjälp oss, du vår frälsnings Elohim, för ditt namns äras skull! Rädda oss och förlåt oss våra synder för ditt namns skull!* (Ps 79:8, 9)

Värden:

*”Varför skulle hednafolken få säga: ’Var är nu deras Elohim?’ Låt det inför våra ögon bli känt bland hednafolken, hur du hämnas dina tjänares utgjutna blod... Vi som är ditt folk och får i din hjord, vi vill tacka dig för evigt, vi vill förkunna ditt lov från släkte till släkte.” (Ps 79:10-13)*

Alla:

Du är en förlåtande Elohim, Evige, överflödande i nåd och kärlek till alla som tar sin tillflykt till dig. Men precis på samma sätt som Egypten drabbades av plågor, innan befrielsen kunde bli möjlig för 3.500 år sedan, kommer du vid tiden för Messias ankomst att utgjuta din vrede över alla nationer som inte vill veta av dig och över alla kungadömen som inte åkallar ditt namn.

Värden:

*\*”Min tunga skall hela dagen tala om din rättfärdighet, ty de som önskade mig olycka kommer på skam och måste blygas.” (Ps 71:24)*

Alla:

*\*”Varför säger nationerna: ”Var är er Elohim?” Vår Elohim är i himlen! ”En tillflykt är han, urtidens Elohim, och här nere råder hans eviga armar.” (5 Mos 33:27)*

Sång: ”Eliyahu hanavi”

Eliyahu ha navi  
Eliyahu ha tishbi  
Eliyahu, Eliyahu, Eliyahu ha giladi  
Bimhera beyamenu, yavo eleinu  
Im Mashiach ben David  
Im Mashiach ben David

(Elia profeten, Elia tisbiten, Elia giladiten, må han snart komma till oss med Messias Davids son.)

(Stäng dörren!)

**HALLEL –**  
(Ps 115 – 118)

Värden:

(Fyller upp den fjärde bägaren med vin till alla vid bordet. Dessutom fylls några droppar från Elias bägare i varje glas.) Att bereda vägen för Messias är intimt förknippat med lovprisning av Elohim's mäktiga gärningar och med själva upprättandet av hans rike.

### **Erkännandets/Rikets bägare**

#### Värden:

Denna fjärde bägare kallas också för Lovprisningens bägare. Före middagen prisade vi Elohim med temat ur hallelpsalmerna 113 och 114. Nu ska vi stanna ett ögonblick inför hallelpsalmerna 115 – 118. Lovsången efter måltiden. (Om ni hinner, läs gärna hela avsnittet tillsammans med miljoner andra denna befrielsens kväll, när ni dricker denna bägare. Nu ser vi fram emot den slutliga och eviga befrielsen i Messias rike! Sjung lovsånger till Elohim med dessa psalmers tema!)

#### Värden:

*"Inte åt oss, EVIGE, inte åt oss utan åt ditt namn ge äran, för din nåds och din sannings skull. Varför skall hednafolken få säga: 'Var är nu deras Elohim?' Vår Elohim är i himlen, han gör allt vad han vill... Ni av Israel, förtrösta på DEN EVIGE. Han är deras hjälp och sköld. Ni av Arons hus, förtrösta på DEN EVIGE. Han är deras hjälp och sköld. Ni som fruktar DEN EVIGE, förtrösta på DEN EVIGE. Han är deras hjälp och sköld." (Ps 115:1-3, 9, 10)*

#### Alla:

*"Dödens band omslöt mig, och dödsrikets ångest grep mig." (Ps 116:3)*

#### Värden:

*"Men jag åkallade DEN EVIGES namn." (Ps 116:4)*

#### Alla:

*"O, EVIGE, rädda min själ!" (Ps 116:4)*

#### Värden:

*"DEN EVIGE är nådig och rättfärdig, vår Elohim är barmhärtig... Du har räddat min själ från döden, mitt öga från tårar, min fot från fall." (Ps 116:5, 8)*

#### Alla:

*"Åt dig vill jag offra lovets offer, DEN EVIGES namn vill jag åkalla." (Ps 116:17)*

#### Värden:

*"Lova DEN EVIGE, alla hednafolk, prisa honom, alla folk! Ty hans nåd är väldig över oss, och DEN EVIGES sanning varar i evighet. Halleluja!" (Ps 117)*

Alla:

*"Tacka DEN EVIGE, ty han är god, ty hans nåd varar i evighet. Israel må säga så, ty hans nåd varar i evighet. Arons hus må säga så, ty hans nåd varar i evighet. De som fruktar DEN EVIGE må säga så, ty hans nåd varar i evighet."* (Ps 118:1-4)

Värden:

*"DEN EVIGE är min starkhet och min lovsång, han blev min frälsning. Man sjunger med jubel om frälsning i de rättfärdigas hyddor: 'DEN EVIGES högra hand gör mäktiga ting. DEN EVIGES högra hand upphöjer, DEN EVIGES högra hand gör mäktiga ting.' Jag skall inte dö utan leva och förkunna DEN EVIGES gärningar."* (Ps 118:14-17)

Alla:

*"Detta är DEN EVIGES port, de rättfärdiga går in genom den. Jag tackar dig för att du svarade mig och blev min frälsning."* (Ps 118:20, 21)

Värden:

*"Den sten som byggnadsarbetarna kastade bort har blivit en hörnsten."* (Ps 118:22)

Alla:

*"O, EVIGE, fräls! O, EVIGE, låt allt lyckas väl! Välsignad vare han som kommer i DEN EVIGES namn!... Du är min Elohim, jag vill tacka dig, min Elohim, jag vill upphöja dig. Tacka DEN EVIGE, ty han är god. Ty hans nåd varar i evighet."* (Ps 118:25, 28, 29)

Värden:

Låt oss nu tillsammans lovprisa vår Elohim och förhålliga hans underbara namn.

*"Och jag skall ta er till mitt folk och vara er Elohim."* (2 Mos 6:7)

\*

\*Baruch atah adonai eloheynu melech haolam bore pri hagafen.

Lovad vare du, Evige, vår Elohim, världens Konung,  
som skapat vinrankans frukt.

Alla:

Bekvämt tillbakalutade vilande i förvisningen om, att Elohim kommer att ta oss till sig och erkänna oss som sina i Messias rike dricker vi nu Erkännandets/Rikets bägare. (Alla dricker.)

Värden:

*"Tacka DEN EVIGE, ty han är god."* (Ps 136:1)

Alla:

*"Ty hans nåd varar i evighet." (Ps 136:1)*

Värden:

*"Tacka herrarnas Evige... han som ensam gör stora under." (Ps 136:3, 4)*

Alla:

*"Ty hans nåd varar i evighet." (Ps 136:4)*

Värden:

*"Han som har gjort himlen med förstånd... han som har brett ut jorden över vattnen... han som har gjort de stora ljusen." (Ps 136:5-7)*

Alla:

*"Ty hans nåd varar i evighet." (Ps 136:7)*

Värden:

*"Han som slog de förstfödda i Egypten... och som förde Israel ut därifrån... med stark hand och uträckt arm... han som delade Röda havet mitt itu... och lät Israel gå mitt igenom det... och skingrade farao och hans här i Röda havet... han som förde sitt folk genom öknen."* (Ps 136:10-16)

Alla:

*"Ty hans nåd varar i evighet."* (Ps 136:16)

Värden:

*"Han som ger mat åt allt levande."* (Ps 136:25)

Alla:

*"Ty hans nåd varar i evighet. Tacka himmelens Elohim, ty hans nåd varar i evighet!"* (Ps 136:25, 26)

**NIRTSAH –**

(Må Elohim ha behag till vår sederkväll!)

Värden:

Vår sedermåltid är nu avslutad.

Du som är Ren och i höjden bor,  
väck upp en församling oräkneligt stor!  
Led ditt vinträds plantor och skott  
fria till Sion i jubel, brått!

Sång: Leshanah ha-baah birushalaim

Leshanah ha-baah

Leshanah ha-baah

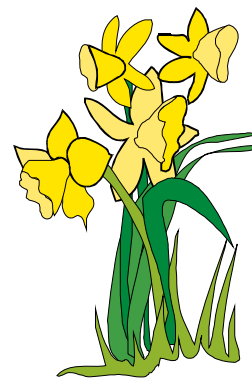
Leshanah ha-baah birushalayim

Leshanah ha-baah

Leshanah ha-baah

Leshanah ha-baah birushalayim

Leshanah ha-baah



Leshanah ha-baah birushalayim

**Nästa år i Jerusalem!**